



Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій
Кафедра кримінального права та правосуддя

РОБОЧА ПРОГРАМА

*Методика і тактика розслідування кримінальних
правопорушень підслідних органам безпеки (СБУ)*

ЗАТВЕРДЖУЮ

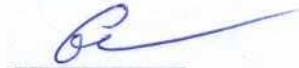
Завідувач кафедри

 Коломієць Н.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

«01» вересня 2025 р.

Розробник (-и): Осипенко Іван Петрович, старший викладач

(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)


(підпис)

Робочу програму навчальної дисципліни обговорено на засіданні кафедри кримінального права та правосуддя

Протокол від «01» вересня 2025 р. №10

Узгоджено з гарантом освітньої програми:


(підпис)

Чічкань М.В.
(прізвище та ініціали)

1. Загальна інформація про дисципліну.

Тип дисципліни	Вибіркова
Мова викладання	українська
Рік навчання та семестр	4 н.р., 7 семестр, освітня програма «Право»
Викладач	Осипенко Іван Петрович, старший викладач
Профайл викладача	https://kriminal.stu.cn.ua/про-нас/викладачі
Контакти викладача	osip1705@stu.cn.ua

2.Анотація курсу. Розкривається сутність методики і тактики розслідування кримінальних правопорушень підслідних слідчим СБУ. Аналізується зміст і значення окремих слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій. Окреслюються права та обов'язки учасників кримінального процесу. Застосування, знання, уміння, отримані під час попереднього вивчення дисциплін кримінально-правового циклу для практичного вирішення питань пов'язаних із здійсненням досудового розслідування у кримінальних провадженнях стосовно кримінальних правопорушень віднесених до підслідності органів безпеки; набуття здобувачами вищої освіти знань з надання правової кваліфікації кримінально-карним діям, планування, організації досудового розслідування та здійснення процесуальних дій у кримінальних провадженнях щодо кримінальних правопорушень; оволодіння методикою складання процесуальних документів організації роботи слідчих стосовно досудового розслідування, застосування тактики та методики розслідування окремих складів кримінальних правопорушень віднесених до підслідності органів безпеки.

3.Мета та завдання курсу. Метою курсу «Методика і тактика розслідування кримінальних правопорушень підслідних органам безпеки (СБУ)» є формування здатності комплексно застосовувати знання, уміння та інші компетентності, отримані під час попереднього вивчення дисциплін кримінально-правового циклу для практичного вирішення питань, пов'язаних із здійсненням досудового розслідування у кримінальних провадженнях щодо кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності органів безпеки.

Завдання, які вирішуються в процесі вивчення курсу :

- набуття здобувачами вищої освіти знань що до надання правової кваліфікації кримінально-карним діям, планування, організації досудового розслідування та здійснення процесуальних дій у кримінальних провадженнях щодо кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності органів безпеки;

- оволодіння методикою складання процесуальних документів, що стосуються досудового розслідування;

- застосування тактики та методики розслідування окремих складів кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності органів безпеки.

Під час вивчення курсу здобувач вищої освіти має набути або розширити наступні загальні та спеціальні компетентності, передбачені освітньою програмою:

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК 7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК 11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК 12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

4. Результати навчання. Під час вивчення курсу здобувач вищої освіти має досягти або вдосконалити наступні програмні результати навчання, передбачені освітньою програмою:

РН 13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм кримінального і процесуального права.

РН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

РН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

5. Пререквізити -

6.Обсяг курсу.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	16
Практичні заняття	14
Самостійна робота	60
Індивідуальне завдання	-
Всього кредитів	3

Форма проведення занять – лекційні, практичні (семінарські) заняття, самостійна робота. Проведення занять відбувається на парах згідно розкладу та за допомогою платформи дистанційного навчання Moodle,

7.Тематика курсу

Тематика лекційних занять

Тема 1. Методика і тактика розслідування кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки України

Криміналістична характеристика кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки України. Особливості кримінально - правової кваліфікації. Організація досудового розслідування та тактика проведення слідчих (розшукових) дій. Планування досудового розслідування кримінального провадження. Проведення окремих слідчих (розшукових) дій, характерних для даної категорії кримінальних правопорушень.

Тема 2. Методика і тактика розслідування кримінальних правопорушень у сфері недоторканості державних кордонів

Криміналістична характеристика кримінальних правопорушень, пов'язаних з охороною кордонів. Особливості кримінально-правової кваліфікації. Організація досудового розслідування та тактика проведення слідчих (розшукових) дій. Планування досудового розслідування кримінального провадження. Проведення окремих слідчих (розшукових) дій, характерних для даної категорії кримінальних правопорушень.

Тема 3. Методика і тактика розслідування кримінальних правопорушень у сфері охорони державної таємниці

Криміналістична характеристика кримінальних правопорушень, пов'язаних з охороною державної таємниці. Особливості кримінально-правової кваліфікації. Організація досудового розслідування та тактика проведення слідчих (розшукових) дій. Планування досудового розслідування кримінального провадження. Проведення окремих слідчих (розшукових) дій, характерних для даної категорії кримінальних правопорушень.

Тема 4. Методика і тактика розслідування військових кримінальних правопорушень

Криміналістична характеристика кримінальних правопорушень. Особливості кримінально-правової кваліфікації. Організація досудового розслідування та тактика проведення слідчих (розшукових) дій. Планування досудового розслідування кримінального провадження. Проведення окремих слідчих (розшукових) дій, характерних для даної категорії кримінальних правопорушень

Тема 5. Методика і тактика розслідування кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності

Криміналістична характеристика кримінальних правопорушень. Особливості кримінально-правової кваліфікації. Організація досудового розслідування та тактика проведення слідчих (розшукових) дій. Планування досудового розслідування кримінального провадження. Проведення окремих слідчих (розшукових) дій, характерних для даної категорії кримінальних правопорушень.

Тематика семінарських занять

1. Методика і тактика розслідування кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки України
2. Методика і тактика розслідування кримінальних правопорушень у сфері недоторканості державних кордонів
3. Методика і тактика розслідування кримінальних правопорушень у сфері охорони державної таємниці
4. Методика і тактика розслідування військових кримінальних правопорушень
5. Методика і тактика розслідування кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності

Тематика самостійної роботи

Самостійне опрацювання окремих питань в межах тем: Методика і тактика розслідування кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки України, у сфері недоторканості державних кордонів, у сфері охорони державної таємниці, у сфері господарської діяльності

8. Система оцінювання та вимоги

Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання знань ЗВО здійснюється за 100-бальною шкалою з подальшим переведенням у національну шкалу (шкалу Університету) та шкалу ECTS, відповідно до «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка»» (https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/polozhennya-pro-potochne-ta-pidsumkove-ocinyuvannya-znan-zdobuvachiv-vo.pdf). Система оцінювання знань з навчальної дисципліни «Правові засади контррозвідувальної діяльності» включає <i>поточний та семестровий контроль знань</i>. У семестрі ЗВО може набрати до 70% підсумкової оцінки за
--	---

	виконання протягом семестру всіх видів робіт і до 30% підсумкової оцінки на диференційованому заліку. Якщо здобувач вищої освіти виконав всі види робіт протягом семестру, то він, за бажанням, може залишити набрану кількість балів як підсумкову оцінку і не складати залік. Повторне складання диференційованого заліку з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється, але у виняткових випадках за погодженням з деканом факультету такий дозвіл може дати ректор Університету. Поточний контроль проводиться шляхом спілкування із здобувачами вищої освіти під час лекцій, практичних занять, усного та письмового опитувань здобувачів вищої освіти, оцінювання результатів неформальної освіти, оцінювання реферування наукової роботи, виконання самостійної роботи та написання однієї контрольної роботи. Семестровий контроль по закінченню семестру проводиться у формі диференційованого заліку відповідно до графіку навчального процесу згідно затвердженого розкладу. Для складання заліку існують білети. Білети складаються з двох питань (<i>кожне питання оцінюється максимум у 15 балів</i>). У 13-15 балів оцінюється відповідь на питання, яка є повною, її зміст відповідає сутності поставленого питання, (допускаючи при цьому 1-2 незначні помилки). 10-12 балів - відповідь правильна, послідовна, логічна, але ЗВО допускає у викладі окремі незначні пропуски фактичного матеріалу; 6-9 бали - ЗВО володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення; 1-5 бали ЗВО виявляє незнання більшої частини фактичного матеріалу; відповідь не розкриває поставлених запитань чи завдань; допускає грубі помилки; 0 балів – ставиться коли відповідь на питання є повністю неправильною. Оцінювання успішності ЗВО під час семестрового контролю вноситься у відомість успішності та навчальну картку здобувача вищої освіти в автоматизованій системі управління – АСУ «ВНЗ».
Вимоги до КР	Підсумкова контрольна робота проводиться за результатом вивчення всіх змістових модулів. Вона може включати у себе теоретичні питання, а також практичні та тестові завдання. В завдання контрольної роботи можуть включатися питання з тем, вивчення яких не виносились на семінарські заняття, але які передбачені планом для самостійного вивчення. Про проведення підсумкової роботи здобувачі вищої освіти

	попереджаються не менш як за тиждень. Максимальна кількість балів за модульну контрольну роботу для здобувачів вищої освіти денної форми навчання становить 10. Критерії оцінювання виконаної контрольної роботи: 10-9 балів - відповідь правильна, повна, послідовна, логічна; здобувач вищої освіти впевнено володіє фактичним матеріалом з усього курсу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, чітко орієнтується в матеріалі, аналізує причинно-наслідкові зв'язки; відповідь на теоретичні запитання дає з використанням відповідної термінології, допускаючи при цьому 1-2 незначні помилки з фактичного матеріалу. 8-6 балів - відповідь правильна, послідовна, логічна, але здобувач вищої освіти допускає у викладі окремі незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді; орієнтується в матеріалі; має навички користування нормативним матеріалом. 5-4 бали - здобувач вищої освіти володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не досить впевнено орієнтується у нормативній базі, не завжди вміє інтегровано застосовувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки. 3-1 бали здобувач вищої освіти виявляє незнання більшої частини фактичного матеріалу; відповідь не розкриває поставлених запитань чи завдань; допускає грубі помилки. 0 балів передбачених для відповідного завдання – ставиться коли здобувач вищої освіти не виконав відповідного завдання або виконав його повністю неправильно. Після перевірки контрольної роботи та оголошення її результатів здобувачам вищої освіти надається можливість ознайомитись з власними роботами та завданнями для них, і при необхідності оспорити результати контрольної роботи.
Семінарські (практичні) заняття	Усне опитування - включає в себе опитування за будь-яким питанням, винесеним на практичне заняття (за вибором викладача), відповідь на питання інших ЗВО, відповідь на питання для повторення (з тем, що було вивчено раніше), відповіді на контрольні питання з теми семінарського заняття. Максимальна кількість балів може бути виставлена ЗВО, підготовленим до відповідей на усі

питання теми, включаючи питання винесені на самостійне опрацювання.

Оцінюючи відповідь, викладач керується такими критеріями, як: **5 балів** - повне, послідовне та обґрунтоване викладення матеріалу. Відповідь свідчить про глибоке розуміння питання та його зв'язок з іншими темами та питаннями. **4 бали** - ЗВО дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого викладачем, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач відповідає не чітко. **3 бали** - ЗВО виявляє знання і розуміння основного навчального матеріалу, що розглядається, але під час відповіді допускає суттєві помилки і усвідомлює їх тільки після повторної вказівки викладача. Викладає матеріал не послідовно. Відповіді на уточнюючі запитання дає не одразу, не впевнено та не чітко. На додаткові питання викладача не відповідає, або відповідає дуже поверхово. **2 бали** – ЗВО у відповіді припускається грубих помилок і не виправляє ці помилки навіть при вказівці на них викладача; поверхово орієнтується в питанні та темі, яка обговорюється на семінарському занятті. **1 бал** – ЗВО намагається відтворити зміст матеріалу, однак взагалі не розуміє його змісту, зв'язків терміно-понять та їх місця в питанні, що вивчається. **0 балів** отримує ЗВО, який відмовляється відповідати на запитання.

Реферування наукової літератури полягає у самостійному опрацюванні ЗВО наукової літератури (як правило наукової статті), критичному огляді та короткому переказі її змісту, а також наведення найважливіших висновків.

Оцінювання виконання реферування, індивідуальної роботи здійснюється на основі наступних критеріїв: оформлення роботи, уміння самостійно працювати з науковими джерелами та нормативно-правовими актами, чітко визначати актуальність досліджуваного питання, на основі проведеного аналізу формулювати власну позицію: - **4-5 балів** – матеріал викладений логічно і повно, результати дослідження мають практичну і теоретичну цінність, висновки аргументовані і обґрунтовані; - **4-3 бали** – матеріал викладений логічно і повно, результати дослідження мають практичну і теоретичну цінність, висновки недостатньо аргументовані і обґрунтовані; - **3-2 бал** – матеріал викладений недостатньо повно, індивідуальна робота не достатньо аргументована, обґрунтована та/або не стосується усіх поставлених завдань; - **1-0 балів** – викладений матеріал неповний, індивідуальна робота не є структурованою, висновки

	поверхневі або відсутні. Максимальна кількість балів – 5 бали. Такий вид роботи кожен студент може виконати не більше одного разу за кожен змістовий модуль.
Умови допуску до підсумкового контролю	У випадку, якщо ЗВО протягом семестру не виконав у повному обсязі передбачених робочою програмою навчальної дисципліни всіх видів навчальної роботи, має більше 30% пропусків навчальних занять (без поважних причин) від загального обсягу аудиторних годин відповідної навчальної дисципліни або не набрав мінімально необхідну кількість балів (тобто кількість балів, яка сумарно з максимально можливою кількістю балів, які ЗВО може отримати під час семестрового контролю не дозволить отримати підсумкову оцінку «задовільно – Е, 60 балів»), то він не допускається до складання диференційованого заліку під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість. На ліквідацію академічної заборгованості виноситься весь обсяг теоретичного матеріалу, що передбачений робочою програмою. Академічна заборгованість повинна бути ліквідована до атестації здобувача вищої освіти, а у випадку коли заборгованість виникла з дисципліни, знання, уміння та навички з якої, відповідно до структурно-логічної схеми підготовки фахівця, потрібні для вивчення навчальних дисциплін наступного семестру, то така заборгованість повинна бути ліквідована до початку нового семестру. Академічна заборгованість ліквідується здобувачами вищої освіти протягом наступних семестрів згідно з розкладами ліквідації академзаборгованості, що затверджуються деканом факультету за поданням відповідних кафедр. Результати ліквідації академзаборгованості відображаються в ліквідаційній відомості успішності.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю	Кількість балів
Змістовий модуль 1.	0... 20
1.Усна або письмова відповідь на семінарському занятті (включаючи питання самостійного опрацювання)	0... 15
2.Реферування, індивідуальна робота	0... 5
Змістовий модуль 2.	0... 20
1.Усна або письмова відповідь на семінарському занятті (включаючи питання самостійного опрацювання)	0... 15
2.Реферування, індивідуальна робота	0... 5
Змістовий модуль 3.	0... 20

1.Усна або письмова відповідь на семінарському занятті (включаючи питання самостійного опрацювання)	0... 15
2.Реферування, індивідуальна робота	0... 5
Окремі види індивідуальної та самостійної роботи: Підготовка тез доповідей, наукових публікацій; участь у студентських конкурсах, олімпіадах, активна участь у роботі юридичної клініки, результати неформальної освіти тощо.	0...10
Усього поточний і проміжний модульний контроль	0...70
Семестровий контроль (диференційований залік)	0...30
Разом	0...100

Шкала оцінювання результатів навчання

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену (диференційованого заліку), курсового проєкту (роботи), практики, атестації	для заліку
90 – 100	A (відмінно)	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	добре	
75-81	C (добре)		
66-74	D (задовільно)	задовільно	
60-65	E (достатньо)		
0-59	FX (незадовільно)	незадовільно з можливістюповторного складання	незараховано з можливістю повторногоскладання

9. Політики курсу.

До загальної політики курсу відноситься дотримання принципів відвідування занять у відповідності до затвердженого розкладу, а також вільного відвідування лекційних занять для осіб, які отримали на це дозвіл відповідно до Порядку надання дозволу на вільне відвідування занять здобувачам вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка», Порядку надання дозволу на вільне відвідування занять здобувачам вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка».

Запорукою успішного вивчення дисципліни є активність під час проведення практичних та лекційних занять. Консультації відбуваються в особистих чи групових чатах (через вбудований форум) на сторінці курсу в системі дистанційного навчання НУ «Чернігівська політехніка».

Політика користування ноутбуками / смартфонами

Прохання до здобувачів тримати смартфони переведеними у беззвучний режим протягом лекційних та практичних занять, так як дзвінки, переписки та спілкування у соціальних мережах відволікають від проведення занять як викладача, так й інших здобувачів. Ноутбуки, планшети та смартфони не можуть використовуватися в аудиторіях під час занять та під час проведення підсумкового контролю (за виключенням проходження тестового контролю в системі Moodle).

Політика заохочень та стягнень

За результатами навчальної, наукової або організаційної діяльності здобувачів вищої освіти за курсом їм можуть нараховуватися додаткові бали – до 10 балів, у залежності від вагомості досягнень. Види позанавчальної діяльності, за якими здобувачі вищої освіти

заохочуються додатковою кількістю балів: участь у міжнародних проектах, наукові дослідження, тези, участь у науково-практичних конференціях, винаходи, патенти, авторські свідоцтва за напрямами курсу.

Політика академічної доброчесності

Академічна доброчесність повинна бути забезпечена під час проходження даного курсу, зокрема при виконанні курсових робіт (принципи описані у Кодексі академічної доброчесності Національного університету «Чернігівська політехніка»). Списування під час проміжного та підсумкового контролів, виконання практичних завдань на замовлення, підказки вважаються проявами академічної недоброчесності. Від усіх слухачів курсу очікується дотримання академічної доброчесності у зазначених вище моментах. До здобувачів вищої освіти, у яких було виявлено порушення академічної доброчесності, застосовуються різноманітні дисциплінарні заходи (включаючи повторне проходження певних етапів).

Правила перезарахування кредитів

Кредити, отримані в інших закладах вищої освіти, а також результати навчання у неформальній та/або інформальній освіті, можуть бути перезараховані викладачем у відповідності до Положення визначення академічної різниці та визнання результатів попереднього навчання в Національному університеті «Чернігівська політехніка», Порядку визначення академічної різниці та визнання результатів попереднього навчання в Національному університеті «Чернігівська політехніка».

10. Рекомендована література

1. Настільна книга слідчого Національної поліції України: практ. посібник / Дрозд А. В., Дрозд В. Ю., Дрозд О. Ю. та ін. К.: ЦУЛ, 2022. 480 с.
2. Конституція України від 28.06.1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
3. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 № 2341-III, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
4. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
5. Про контррозвідувальну діяльність: Закон України від 26 грудня 2002 року № 374-IV // [Електронний ресурс] / Верховна Рада України; офіційний веб-сайт. – Режим доступу до сайту <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/374-15/ed20141026/card4?lang=uk>
6. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18 лютого 1992р.//Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 22. – Ст. 303.
7. Про Службу безпеки України: Закон України від 25 березня 1992 року № 2229-XII // [Електронний ресурс] / Верховна Рада України; офіційний веб-сайт. – Режим доступу до сайту: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12>
8. Про боротьбу з тероризмом: Закон України від 20 бер. 2003 р. № 638-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#Text>
9. Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей: Закон України від 21 вересня 1999 року N 1068-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1068-14#Text>
10. Про затвердження Інструкції про порядок вилучення, обліку, зберігання та передачі речових доказів у кримінальних справах, цінностей та іншого майна органами дізнання, досудового слідства і суду: наказ ГПУ, МВС, ДПА, СБУ, ВСУ, ДСА від 27.08.2010 N51/401/649/471/23/125. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0051900-10#Text>